

# Revisiun totala da la constituziun da baselgia

## Emprim sboz

elavurà da la gruppa directiva  
Revisiun totala da la constituziun  
da la Baselia evangelica  
refurmada dal chantun Grischun



**Editur:**

Cussegl da la Baselia evangelica-refurmada dal Chantun Grischun

**Edi:**

avrigl 2011

**Rumantsch:**

Hans-Peter Schreich

**Preparaziun per la stampa:**

Rüdiger Döls, secretariat revisiun da la constituziun

**Da retrair a:**

Evangelischer Kirchenrat

Loëstrasse 60

7000 Chur

Telefon: 081 257 11 00

E-Mail: [landeskirche@gr-ref.ch](mailto:landeskirche@gr-ref.ch)

Chargiar quest document sco datoteca da PDF: [www.verfassungsrevision.ch](http://www.verfassungsrevision.ch)

## Cuntegn

I.	Disposiziuns generalas .....	3
	Art. 1 Incumbensas.....	3
	Art. 2 Furma giuridica .....	3
	Art. 3 Commembranza.....	4
II.	Las plaivs .....	4
	A. Incumbensas ed extensiun .....	4
	Art. 4 Incumbensas.....	4
	Art. 5 Extensiun .....	5
	B. L'organisaziun .....	5
	Art. 6 Organs .....	5
	1. Tut ils commembers cun dretg da vuschar.....	5
	Art. 7 Radunanza da la plaiv e votaziun a l'urna .....	5
	Art. 8 Cumpetenzas dals commembers cun dretg da vuschar .....	6
	2. La suprastanza .....	7
	Art. 9 Cumposiziun .....	7
	Art. 10 Cumpetenzas.....	7
	3. Revisurat .....	9
	Varianta I:	
	Art. 11 Cumposiziun e duairs.....	9
	Varianta II:	
	Art. 11 Cumposiziun e duairs.....	9
	C. Plaivs parzialas.....	9
	Art. 12 Incumbensas.....	9
	D. Accumplir ils duairs ecclesiastics en la plaiv .....	10
	Art. 13 Diversitad dals servetschs ed uffizis.....	10
	Art. 14 Collavuraziun .....	10
	Art. 15 Surveglianza .....	11
	Art. 16 Ordinaziun ed installaziun .....	11
	Art. 17 Direcziun cuminaivla da la plaiv .....	11
III.	La baselgia chantunala .....	12
	Art. 18 Incumbensas.....	12
	Art. 19 Organs .....	12
	A. Il pievel grischun da confessiun evangelica .....	12
	Art. 20 Definiziun, dretgs .....	12
	B. Grond Cussegl evangelic.....	13
	Art. 21 Incumbensa .....	13
	Art. 22 Cumposiziun .....	13
	Art. 23 Constituziun .....	13
	Art. 24 Cumpetenzas.....	14
	Art. 25 Urden da gestiun.....	14

C.	Cussegl da baselgia .....	15
	Art. 26 Incumbensas.....	15
	Varianta I:	
	Art. 27 Cumposiziun .....	15
	Varianta II:	
	Art. 27 Cumposiziun .....	15
	Art. 28 Departaments .....	15
	Art. 29 Cumpetenzas.....	16
D.	Cumissiun da recurs .....	17
	Art. 30 Duairs .....	17
	Art. 31 Cumposiziun .....	18
	Art. 32 Proceder .....	18
E.	Sinoda .....	18
	Art. 33 Cumposiziun .....	18
	Art. 34 Sessiuns e duairs.....	19
IV.	Urden da finanzas .....	20
	Art. 35 Imposta da baselgia .....	20
	Art. 36 Finanziaziun dals duairs da las plaivs .....	20
V.	Baselgia svizra ed universal .....	20
	Art. 37 Princip.....	20
	Art. 38 Solidaritad .....	20
	Art. 39 Relaziuns .....	21
VI.	Dretgs ecclesiastics dal pievel.....	21
	Art. 40 Dretg da vuschar e d'eleger .....	21
	Art. 41 Iniziativa dal pievel .....	21
	Art. 42 Referendum .....	22
	Art. 43 Dretg da far ina proposta dadens la plaiv .....	22
	Varianta:	
	Art. 44 Novaziuns .....	22
VII.	Ordinaziuns cuminaivlas .....	23
	Art. 45 Abilitad da decider.....	23
	Art. 46 Incumpatibilitad .....	23
	Art. 47 Recusaziun .....	23
	Art. 48 Obligaziun da discreziun .....	23
	Art. 49 Liberaziun d'uffizi .....	24
	Art. 50 Dretg subsidiar .....	24
VIII.	Disposiziuns finalas e transitoricas.....	24
	Art. 51 Entrar en vigur.....	24
	Art. 52 Abrogaziun dal dretg vertent .....	24
	Art. 53 Adattaziun al dretg nov.....	25

# CONSTITUZIUN

da la

**Baselgia evangelica reformada**

**dal chantun Grischun**

Acceptada dal pievel grischun evangelic ils \_\_\_\_\_

## **I. Disposiziuns generalas**

### **Art. 1 Incumbensas**

La Baselgia evangelica reformada dal chantun Grischun dat perditga da la forza da l'evangeli da Jesus Cristus che deliberescha e mussa la via. Ella promova da s'occupar cun las dumondas, intenziuns e sfidas dal messagi biblic per noss temp.

Ella entra en las quitads e las dumondas dals umans dad oz. Ella porscha accumpagnament ed agid cun tschertgar in senn ed orientaziun.

Ella realisescha quest' incumbensa sco cuminanza averta che festivescha ed emprenda e lavura en maniera pastorala, diaconica, missiunara e profetica. Ella s'engascha per justia, pasch e mantegniment da la creaziun.

Ella ha quità che dunnas ed umens possian en medema maniera integrar lur duns ed experientschas en la vita ecclesiastica – e quai er areguard lur derivanza, vegliadetgna, lingua, cultura, furma da vita ed impediment.

### **Art. 2 Furma giuridica**

La Baselgia evangelica reformada dal chantun Grischun cumpiglia las plaivs sco members autonoms sco er la baselgia chantunala.

Las plaivs èn corporaziuns dal dretg public. La baselgia chantunala sco part da la Baselgia evangelica refurmada dal chantun Grischun è la Baselgia evangelica refurmada dal chantun Grischun en il senn da la constituziun chantunala e cun quai ina corporaziun dal dretg public. Plaivs e baselgia chantunala accumpleschan lur duairs en maniera autonoma en il rom da la legislaziun dal stadi e da la baselgia chantunala.

### **Art. 3 Commembranza**

Sco commember d'ina plaiv e cun quai da la baselgia chantunala vala mintga persuna da confessiun evangelica cun domicil en il chantun Grischun. La commemoranza è dada sin basa dal battaisem u en vista da quel.

Mintga commember appartegna per regla a quella plaiv, a la quala i tutga sia vischnanca da domicil. Sin dumonda motivada a la suprastanza da la plaiv da ses domicil po mintgin daventar commember d' in'otra plaiv.

L'entrada da nun-commembers po vegnir dumandada en scrit tar la suprastanza da la plaiv. La sortida capita tras ina decleranza en scrit a la suprastanza da la plaiv.

## **II. Las plaivs**

### **A. Incumbensas ed extensiun**

#### **Art. 4 Incumbensas**

La plaiv è part da la Baselgia evangelica refurmada dal chantun Grischun e responsabla per la vita ecclesiastica en ses territori. En il rom dals urdens da la baselgia chantunala accumplescha ella ses duairs autonomamain. Ella è responsabla per ils servetschs che vegnan executads en ella e per la facultad affidada ad ella. Ella cooperescha vi da duairs da la baselgia entira.

La plaiv procura sin ses territori per ina spierta largia d'occurrentzas ed activitads ecclesiasticas. Quella sa drizza suenter ils basegns dals commembers da la plaiv sco er dals / da las reverendas, dals / da las

diacon(a)s social(a)s ed ulteriurs collavuratur da la baselgia e lur duns speziels.

## **Art. 5 Extensiun**

L'extensiun e la grondezza da las plaivs vegnan definidas entras lescha.

En lur legislaziun pon las plaivs inditgar plaivs parzialas ch'èn determinadas geograficamain.

En il rom fixà da la legislaziun executiva pon las plaivs collavurar. Mintga midada da l'extensiun, grondezza, organisaziun e sumegliant basegna la midada da la legislaziun executiva u l'approvaziun dals organs cumpetents da la baselgia chantunala.

## **B. L'organisaziun**

### **Art. 6 Organs**

Ils organs da la plaiv èn:

1. tut ils commembers cun dretg da vuschar
2. la suprastanza
3. il revisurat.

#### **1. Tut ils commembers cun dretg da vuschar**

### **Art. 7 Radunanza da la plaiv e votaziun a l'urna**

Tut ils commembers cun dretg da vuschar d'ina plaiv èn l'organ suprem da quella.

Radunanzas da la plaiv u votaziuns a l'urna han lieu uschè ditg che las fatschentas dumondan quai. La suprastanza è responsabla per l'execuziun.

Ils commembers da las plaivs cun dretg da vuschar fixeschan en la constituziun da lur plaivs, tgeninas fatschentas che van en la cumpetenzza da la radunanza da la plaiv e per tgeninas fatschentas ch'i vul la votaziun a l'urna. Ins po er per tut las fatschentas prevesair la votaziun a l'urna.

### **Art. 8 Cumpetenzas dals commembers cun dretg da vuschar**

Ils commembers cun dretgs da vuschar èn cumpetents da:

1. relaschar ina constituziun da la plaiv ed ulteriuras ordinaziuns impurtantas da la plaiv en furma da leschas. Ordinaziuns impurtantas èn surtut quellas per las qualas la constituziun da la plaiv prevesa la lescha.
2. eleger il president u la presidenta, ils ulteriurs commembers da la suprastanza ed il revisurat,
3. eleger e licenziar ils u las reverendas,
4. approvar il rapport da la suprastanza, il rendaquint annual ed il budget,
5. decider davart expensas che na figureschan betg en il budget, sche las ordinaziuns da la plaiv na repartan betg questa cumpetenzza ad auters organs,
6. far propostas areguard fatschentas ecclesiasticas a maun dal Cussegl da baselgia,
7. survegliar la lavur da la suprastanza sco er dals / da las reverendas,
8. decider davart la validitad dad iniziativas dal pievel e la votaziun sur da quellas,
9. fixar las cumpetenzas da collavuraziun e da decisiun en il rom d'ina direcziun communabla da la plaiv.



## **2. La suprastanza**

### **Art. 9 Cumposiziun**

La suprastanza ha 5 fin 9 commembers. Silmain in represchentant dals / da las reverendas sco er in represchentant dals / da las diacon(a)s social(a)s e dals ulteriurs collavuraturs ecclesiastics duain far part a la suprastanza. Quels na dastgan dentant betg furmar la majoritad e na dastgan betg exequir il presidi.

Eventualas plaivs parzialas duain esser represchentadas adequatamain.

### **Art. 10 Cumpetenzas**

La suprastanza è responsabla per la promoziun e la concepziun da la vita en la plaiv. Ella è l'organ suprem da la plaiv che maina, planisescha ed exequescha sias fatschentas. Ella evada tut las fatschentas, per las qualas sin basa da prescripziuns spezialas nagin' altra istanza n'è responsabla.

Quai èn surtut:

1. executar ils urdens da la plaiv,
2. relaschar disposiziuns executivas ed urdens main impurtants sco er l'urden da gestiun en furma d' in'ordinaziun,
3. preparar las tractandas da la radunanza generala sco er da la votaziun a l'urna,
4. preparar las elecziuns da reverendas e communitgar las elecziuns al Cussegl da baselgia chantunal, sco er – sche necessari – installar provisuras u provisurs,
5. eleger e licenziar ils / las diacon(a)s social(a)s sco er ils ulteriurs collavuraturs ecclesiastics,

6. survegliar ils / las diacon(a)s social(a)s sco er ils ulteriurs collavuratur ecclesiastics,
7. reglar las relaziuns d'engaschament e la paja dals / da las reverendas, dals / da las diacon(a)s social(a)s sco er dals ulteriurs collavuratur ecclesiastics en il rom da las prescripziuns da la baselgia chantunala,
8. decider davart la maniera, l'extensiun e l'execuziun da spiertas, activitads ed occurrenz ecclesiasticas,
9. sustegnair ils / las reverendas, diacon(a)s social(a)s sco er ils ulteriurs collavuratur ecclesiastics en lur lavur e decider davart lur champs d'activitad,
10. duvrar ils meds finanzials conform al budget sco er administrar il possess da la plaiv en il rom da las cumpetenzas finanzialas definidas da la plaiv,
11. gidar tar l'execuziun dad ordinaziuns da la baselgia chantunala,
12. represchentar la plaiv vers l'extern.

La suprastanza decida sin basa dals basegns dals commembers da la plaiv e da las plaivs parzialas. Sur da la lavur concreta dals / da las reverendas, dals / da las diacon(a)s social(a)s sco er dals ulteriurs collavuratur ecclesiastics decida ella prendend regard dals duns e talents persunals e da la furmaziun correspudenta als duairs. Ella procura che la populaziun ecclesiastica vegna provedida adequatamain cun las spiertas ecclesiasticas.

### **3. Revisurat**

#### **Varianta I:**

#### **Art. 11 Cumposiziun e duairs**

Al revisurat fan part silmain dus commembers. Quels na dastgan betg esser commembers da la suprastanza. Els controlleschan annualmain il rendaquint da la plaiv e la rapportan da quai.

#### **Varianta II:**

#### **Art. 11 Cumposiziun e duairs**

Il revisurat controllescha l'entira contabilitad da la plaiv. Da quai rapporta el mintg'onn a la plaiv e fa propostas sin basa dals resultats da sia examinaziun. Lur duairs pon entiramain u parzialmain vegnir surdads ad experts externs.

Empè dal revisurat po la radunanza da la plaiv er installar ina cumissiun da gestiun e la surdar ulteriuras incumbensas.

Il revisurat resp. la cumissiun da gestiun ha silmain dus commembers. Quels na dastgan betg esser commembers da la suprastanza.

Ils organs da la plaiv èn obliads da dar infurmaziuns al revisurat resp. a la cumissiun da gestiun che servan ad exequir lur incumbensa. Resalvà resta il secret d'uffizi e da professiun resp. in'otra obligaziun da discreziun.

### **C. Plaivs parzialas**

#### **Art. 12 Incumbensas**

Sche la plaiv designescha plaivs parzialas, han quellas il dretg d'eleger ina suprastanza. Quella po organiser radunanzas localas cun ils commembers sco er sustegnair e coordinar las activitads localas.

Dumondas areguard il budget ed autras dumondas èn da drizzar a la suprastanza da la plaiv.

Ulteriurs detagls vegnan reglads tras lescha.

## **D. Accumplir ils duairs ecclesiastics en la plaiv**

### **Art. 13 Diversidad dals servetschs ed uffizis**

Tut ils commembers da la plaiv stattan ensemen en il servetsch da Jesus Cristus. Els gidan a purtar la vita da la baselgia correspondent a lur pussaivladads, lur duns e lur furmaziun.

En la plaiv datti differents servetschs ed uffizis che lavuran ensemen e sa cumpletteschan vicendaivlamain.

La baselgia incumbensescha singulas personas u gruppas da personas cun duairs spezials, numnadamain per:

- cult divin,
- pastoraziun
- diaconia
- furmaziun
- missiun
- edificaziun da la raspada
- direcziun, administraziun e coordinaziun da las activitads.

La baselgia stima e promova la collavuraziun voluntara.

Premissa per quests servetschs èn la prontadad interna, la qualificaziun persunala, ina furmaziun adequata e per regla la commembranza en la baselgia.

### **Art. 14 Collavuraziun**

Las personas incumbensadas cun duairs ed uffizis ecclesiastics organiseschan conferenzas en cumposiziuns adequatas per promover il barat d'experientschas e la furmaziun e per rinforzar la collavuraziun.

### **Art. 15 Surveglianza**

Reverendas, diacon(a)s social(a)s sco er ils ulteriurs collavuratur ecclesiastics stattan sut la surveglianza da las plaivs e dal Cussegl da baselgia. Il Cussegl da baselgia ha il dretg da manar tras visitaziuns, dad ordinar accumpagnaments e da prender autras mesiras adattadas. Detagls davart cuntegn, extensiun ed execuziun da las cumpetenzas da surveglianza e da las cumpetenzas disciplinaras vegnan reglads tras leschas da la baselgia chantunala sco eventualmain da las plaivs.

### **Art. 16 Ordinaziun ed installaziun**

Tar reverendas è l'ordinaziun la premissa per surpigliar incumbensas ed uffizis ecclesiastics.

Ils detagls da l'ordinaziun e da l'installaziun da collavuratur ecclesiastics vegnan reglads en la legislaziun executiva.

### **Art. 17 Direcziun cuminaivla da la plaiv**

Suprastants, reverendas, diacon(a)s social(a)s sco er ils ulteriurs collavuratur ecclesiastics portan ensemen la responsabladad per l'edificaziun da la plaiv.

Suenter avair udì ils / las reverendas, ils / las diacon(a)s social(a)s sco er ils ulteriurs collavuratur ecclesiastics sutmetta la suprastanza ina proposta a la radunanza da la plaiv resp. a la votaziun a l'urna, che definescha detagliadamain las cumpetenzas da collavuraziun e da decisiun per tut ils champs da lavur da la plaiv. En quella vegnan reglads surtut er ils champs cun cumpetenzas da decisiun exclusiva e cuminaivla da la suprastanza e dals / da las reverendas.

### **III. La baselgia chantunala**

#### **Art. 18 Incumbensas**

La baselgia chantunala represchenta ils interess da la totalitad dals commembers evangelics reformads e da las plaivs vers l'extern sco er vers l'intern. Ella promova l'agir cuminaivel e procura per relaziuns cumparablas tranter las singulas plaivs. Ella las sustegna tar incumbensas che surpassan las pussibilitads da las plaivs.

La baselgia chantunala rinforza la multifariadad linguistica e culturala en la vita ecclesiastica e procura surtut che las trais linguas chantunalas vegnian resguardadas en moda cunvegnetta.

#### **Art. 19 Organs**

Organs da la baselgia chantunala èn:

1. il pievel grischun da confessiun evangelica
2. il Grond Cussegl evangelic
3. il Cussegl da baselgia
4. la cumissiun da recurs
5. la sinoda

#### **A. Il pievel grischun da confessiun evangelica**

#### **Art. 20 Definiziun, dretgs**

Il pievel grischun da confessiun evangelica consista da tut ils abitants da confessiun evangelica dal chantun cun dretg da vuschar en fatschentas ecclesiasticas.

El relascha la constituziun da la Baselgia evangelica reformada dal chantun Grischun. El elegia il Grond Cussegl evangelic ed exequescha ils ulteriurs dretgs da questa constituziun.

## **B. Grond Cussegl evangelic**

### **Art. 21 Incumbensa**

Sut resalva dals dretgs dal pievel grischun da confessiun evangelica è il Grond Cussegl evangelic l'organ legislativ da la baselgia chantunala. El ha la responsabladad per l'urden da la baselgia chantunala ed è sia istanza suprema da surveglianza.

### **Art. 22 Cumposiziun**

Il Grond Cussegl evangelic ha 60 commembers.

Quels vegnan elegids en las plaivs suenter il sistem electoral maioritar.

Il scumpart dals sezs sin las plaivs è dependent dal numer dals commembers evangelics tenor las retschertgas da la baselgia chantunala.

Detagls regla la lescha. Subsidiarmain valan analog las ordinaziuns chantunalas areguard il Grond Cussegl sco er ils dretgs politics, dentant sco agen dretg da la Baselgia evangelica reformada dal Chantun Grischun.

### **Art. 23 Constituziun**

Il Grond Cussegl evangelic elegia in president u ina presidenta sco er in emprim ed in segund vicepresidente resp. vicepresidente.

La perioda d'uffizi va analog a quella dal Grond Cussegl dal chantun. La durada d'uffizi dal presidi va dus onns.

## **Art. 24 Cumpetenzas**

Il Grond Cussegl evangelic maina la Baselgia evangelica reformada dal chantun Grischun en general. En spezial ha el da:

1. deliberar projects a maun da la votaziun tras il pievel grischun da confessiun evangelica,
2. relaschar ordinaziuns impurtantas en furma da lescha; ordinaziuns impurtantas èn surtut quellas, per las qualas la constituziun preschenta prevesa la lescha,
3. decider davart la collavuraziun impegnativa cun autras baselgias ed organisaziuns,
4. survegliar il Cussegl da baselgia e la cumissiun da recurs sco er las fundaziuns,
5. deliberar il budget e fixar ils meds per las plaivs incl. las contribuziuns per l'egualisaziun individuala, fixar il pe d'impostas ed approvar il rendaquint annual,
6. approvar ils statuts da las fundaziuns administradas da la sinoda,
7. decretar collectas,
8. eleger il president u la presidenta ed il vicepresidente u la vicepresidente sco er ils ulteriurs commembers dals Cussegl da baselgia,
9. eleger ils commembers da la cumissiun da recurs,
10. eleger la cumissiun da gestiun ed ulteriuras cumissiuns,
11. approvar il rapport uffizials dal Cussegl da baselgia.

## **Art. 25 Urden da gestiun**

Ulteriurs detagls regla la lescha. Sch'i n'è fixà nagut auter, vala analog la legislaziun dal Grond Cussegl, dentant sco agen dretg da la Baselgia evangelica reformada dal Chantun Grischun.



## **C. Cussegl da baselgia**

### **Art. 26 Incumbensas**

Sut resalva da las cumpetenzas dal Grond Cussegl evangelic è il Cussegl da baselgia l'autorità suprema directiva ed executiva da la baselgia chantunala. El ha la responsabladad directiva per dumondas eticas e d'orientaziun.

#### **Varianta I:**

### **Art. 27 Cumposiziun**

Il Cussegl da baselgia ha set commembers; da quels dastgan maximal trais commembers esser sinodals.

La durada d'uffizi dals Cussegl da baselgia è quatter onns.

Ils commembers dal Cussegl da baselgia pon ins reeleger duas giadas.

#### **Varianta II:**

### **Art. 27 Cumposiziun**

Il Cussegl da baselgia ha tschintg commembers; da quels dastgan maximal dus commembers esser sinodals.

La durada d'uffizi dals Cussegl da baselgia è quatter onns.

Ils commembers dal Cussegl da baselgia pon ins reeleger duas giadas.

### **Art. 28 Departaments**

Il Cussegl da baselgia parta sia lavur en departaments. Mintga commember dal Cussegl da baselgia maina in departament.

L'estensiun dals departaments vegn fixada dal Cussegl da baselgia. El reparta a mintga commember la direcziun d'in departament.

Ils commembers dal Cussegl da baselgia suttastattan sco parsura d'in departament al Cussegl da baselgia sco autoritad collectiva che decida e fa valair sias decisiuns sco autoritad collegiala.

### **Art. 29 Cumpetenzas**

Il Cussegl da baselgia ha surtut da:

1. exequir tut ils decrets da la baselgia chantunala, sch'i n'èn betg auters organs responsabels per quai,
2. relaschar disposiziuns executivas e disposiziuns main impurtantas en furma dad ordinaziuns,
3. relaschar in urden da gestiun,
4. represchentar la baselgia chantunala vers l'extern,
5. observar ils svilups socials ed ecclesiastics e formular finamiras da l'agir da la baselgia chantunala,
6. preparar las tractandas dal Grond Cussegl evangelic,
7. survegliar las plaivs ed approvar las constituziuns da las plaivs. Tar dischurden economic, nunobservaziun da mesiras ordinadas ed autras constellaziuns po el ordinar novas elecziuns u prender autras mesiras adattadas,
8. eleger ed engaschar la direcziun ed ils collavurats da l'administraziun da la baselgia chantunala en il rom dals decrets organisatorics correspundents,
9. eleger ed engaschar ils incumbensads per servetschs da la baselgia chantunala,
10. definir cumissiuns da la baselgia chantunala ed eleger ils commembers,

11. approvar las elecziuns da reverendas e dar il permiss per funcziuns pastorals a nun-sinodals,
12. surdar ils meds finanzials a las plaivs sin basa dals budgets inoltrads a maun dal budget ch'il Grond Cussegl evangelic ha da deliberar,
13. survegliar reverendas, diacon(a)s social(a)s sco er ils ulteriurs collavurats ecclesiastics. En cas da negligentscha agravanta dals duairs ecclesiastics u da causar u acutisar situaziuns insupportablas u d'auters motifs agravants als po il Cussegl da baselgia suspender da l'uffizi u licenziar,
14. relaschar directivas per las relaziuns d'engaschament e la paja da reverendas, diacon(a)s social(a)s ed ulteriurs collavurats tras las plaivs,
15. visitar, promover e sustegnair las plaivs,
16. iniziar e tractar tematicas impurtantas da l'edificaziun e dal svilup da la plaiv sco er dal servetsch ecclesiastic,
17. organisar e manar ina lavur da publicitad effizienta.

Sur quai ora èn en sia cumpetenzza tut ils duairs, per ils quals nagin auter organ n'è expressamain responsabel.

È per l'ulteriura realisaziun da disposiziuns da la constituziun previs la lescha, po il Cussegl da baselgia be en quel cas relaschar disposiziuns executivas sch'el vegn expressamain legitimà per quai tras la lescha.

## **D. Cumissiun da recurs**

### **Art. 30 Duairs**

La cumissiun da recurs da la baselgia chantunala giuditgescha plants e plants administrativs cunter decisiuns e decrets da las plaivs e dal Cussegl da baselgia.

Tar la cumissiun da recurs pon ins crititgar ina violaziun da la constituziun preschenta sco er da decrets da la baselgia chantunala e da las plaivs. En pli pon ins far valair la violaziun dad ordinaziuns dal dretg ecclesiastic chantunal e las garantias constituziunalas democraticas e legalas e contracts dal stadi.

### **Art. 31 Cumposiziun**

La cumissiun da recurs da la baselgia chantunala consista da tschintg commembers; ella sa constituescha sezza.

La durada d'uffizi è quatter onns. Ils commembers da la cumissiun da recurs pon ins reeleger senza limitas.

### **Art. 32 Proceder**

La cumissiun da recurs abolescha ina decisiun u in decret sche ina disposiziun en il senn da l'art. 30 al.2 è vegnida violada. Ulteriurs detagls regla il Grond Cussegl evangelic en la lescha. Sch'i n'è fixà nagut auter, valan per il proceder davant la cumissiun da recurs analog las disposiziuns da la legislaziun chantunala davart l'organisaziun giudiziala sco er la legislaziun chantunala da la giurisdicziun administrativa, surtut las disposiziuns davart il proceder davant la dretgira administrativa, e quai sco agen dretg da la Baselia evangelica reformada dal Chantun Grischun.

## **E. Sinoda**

### **Art. 33 Cumposiziun**

La sinoda sa cumpona dals / da las reverendas evangelic(a)s ch'ella ha recepì tenor ses urdens e ch'èn impiegads en ina plaiv u en la baselgia chantunala. Sin dumonda da la sinoda po il Cussegl da baselgia nominar ulteriurs commembers.

La sinoda sa constituescha sezza. Ils commembers dal Cussegl da baselgia prendan part a las sessiuns cun vusch consultativa.

### **Art. 34 Sessiuns e duairs**

La sinoda sa raduna per regla ina giada l'onn.

La sinoda ha il duair da:

1. relaschar in urden da gestiun,
2. far la consultaziun areguard projects che concernan la professiun dals / da las reverendas,
3. far dumondas areguard tschernas e tractandas, sco er intimaziuns e propostas a maun dal Grond Cussegl evangelic,
4. recepir ed ordinar candidats e candidatas sco er auters aspirants ed aspirantas,
5. recepir reverendas ordinad(a)s ordaifer,
6. promover, sustegnair ed accompagnar ses commembers en dumondas da lur lavur professiunala,
7. eleger il decan u la decana ed ils dus vicedecans resp. vicedecanas,
8. procurar per liturgias, cudeschs da chant sco er plans d'instrucziun e meds d'instrucziun per l'instrucziun da religiun,
9. decider davart spiertas da furmaziun professiunala e teologica ed il barat d'experientschas,
10. elavurar directivas e concepts etic-professionals,
11. tractar dumondas teologicas, surtut er discutir impuls per il svilup d'ideas cuminaivlas davart ils duairs da la baselgia,
12. decider davart communicaziuns publicas.

#### **IV. Urden da finanzas**

##### **Art. 35 Imposta da baselgia**

Per accumplir ses duairs sco er quels da las plaivs incassa la baselgia chantunala in'impota da baselgia chantunala unitara. Per ils princips da l'imposiziun da las impostas valan las ordinaziuns da la constituziun chantunala.

##### **Art. 36 Finanziaziun dals duairs da las plaivs**

Per financiar lur expensas currentas survegnan las plaivs in import annual che sa drizza suenter il numer da lur commembers. Per la finanziaziun dad investiziuns survegnan els contribuziuns unitaras.

Sch'ina plaiv tschiffa problems finanziaals pervia d'ina situaziun extraordinaria e sch'ella n'è betg buna da financiar sias incumbensas fundamentalas, cumbain ch'ella fa diever da tut sias ulteriuras funtaunas, alura pon ins conceder ad ella excepziunalmain contribuziuns en il rom dals meds disponibels.

Detagls regla la lescha.

#### **V. Baselgia svizra ed universala**

##### **Art. 37 Princip**

La Baselgia evangelica reformada dal chantun Grischun s'enclegia sco part da la baselgia universala da Jesus Kristus. Ensem cun las baselgias schumellinas e lur commembers vul ella dar testimonianza da l'unitad ch'è fundada ed exista gia ussa en Jesus Kristus. Ella serve a l'accumpliment da quest'unitad en l'uraziun, en il discurs ed en l'agir cuminaivel.

### **Art. 38 Solidaritad**

La Baselia evangelica refurmada dal chantun Grischun è clamada a la solidaritad cun tut ils umans ch'èn dischavantagiads e che pateschan. La baselia chantunala sustegna ovras diaconicas e socialas en Svizra ed a l'ester sco er la missiun e la cooperaziun al svilup.

### **Art. 39 Relaziuns**

La Baselia evangelica refurmada dal chantun Grischun è commembra da la Federaziun da las baselias evangelicas da la Svizra. Ella ha contacts cun autras baselias e plaivs sin nivel chantunal, surregional, svizzer ed internaziunal.

Ella promova il dialog cun differentas cuminanzas religiusas, er nuncristianas, e sviluppa eventualmain models da la collavuraziun ecumenica.

## **VI. Dretgs ecclesiastics dal pievel**

### **Art. 40 Dretg da vuschar e d'eleger**

Il dretg da vuschar ed il dretg d'eleger activ e passiv en la plaiv ed en la baselia chantunala ha, independentamain da sia naziunalitad, mintga commember che ha accumulà il 16avel onn da vegliadetgna.

### **Art. 41 Iniziativa dal pievel**

700 commembers da la baselia chantunala cun dretg da vuschar pon inoltrar intimaziuns generalas u propostas formuladas areguard la revisiun da la constituziun da la baselia u d'ina lescha u per relaschar ina nova lescha.

Mintga plaiv definescha en sia constituziun il numer minimal da ses commember ch'è necessari per inoltrar ina iniziativa dal pievel a l'intern da la plaiv. Iniziativas pon vegnir inoltradas sco intimaziun generala u sco propostas formuladas.

Il Cussegl da baselgia resp. la suprastanza da la plaiv suttametta l'iniziativa al Grond Cussegl evangelic resp. la radunanza da la plaiv / votaziun a l'urna che decidan davart la validitad da quella. Ina iniziativa dal pievel è entiramain u per part nun valabla sch'ella violescha dretg surordinà, sche l'unitad da la furma u da la materia è violada u sch'ella n'è betg realisabla.

Sche la validitad vegn affirmada, èsi da vuschar davart l'iniziativa dal pievel entaifer in onn.

Ulteriurs detagls vegnan reglads en la legislaziun executiva da la baselgia chantunala sco er da las plaivs; subsidiarmain valan analog las ordinaziuns da la legislaziun chantunala davart ils dretgs politics, dentant sco agen dretg da la Baselia evangelica reformada dal Chantun Grischun.

#### **Art. 42 Referendum**

Al referendum obligatoric en il pievel grischun da confessiun evangelica suttastattan midaments da la constituziun da la baselgia sco er decisiuns ch'il Grond Cussegl evangelic suttametta a la votaziun.

Leschas da la baselgia chantunala sco er decisiuns areguard expensas unicas da dapli che CHF 500'000.-- u expensas regularas da dapli che CHF 100'000.-- èn da suttametter a la votaziun sche 300 commembers cun dretg da vuschar pretendan quai (referendum facultativ).

#### **Art. 43 Dretg da far ina proposta dadens la plaiv**

In commember cun dretg da vuschar po far ina proposta avant la radunanza da la plaiv a maun da la suprastanza. Ina tala proposta sto vegnir tractandada.

#### **Varianta:**

#### **Art. 44 Novaziuns**

Per vegnir a novas conuschientschas ha il Grond Cussegl evangelic la cumpetenzza d'introducir per prova e limità temporalmain ina novaziun che surpassa il rom da questa constituziun. Ils principals legals e democratics ston vegnir regardads.



Il Cussegl da baselgia rapporta al Grond Cussegl evangelic d'ina emprova currenta e prepara eventualmain las premissas legalas necessarias.

## **VII. Ordinaziuns cuminaivlas**

### **Art. 45 Abilitad da decider**

Instanzas ecclesiasticas sin nivel communal u chantunal èn abels da decider sche la maioritad dals commembers è preschenta.

### **Art. 46 Incumpatibilitad**

Cun excepziun da la sinoda e dal Grond Cussegl evangelic na dastgan betg appartegnair a medem temp al medem uffizi: conjugals, partenari(a)s registrad(a)s, persunas che mainan effectivamain ina communad da vita, parents e parentads enfin al segund grad. Naging na dastga a medem temp appartegnair al Grond Cussegl evangelic, al Cussegl da baselgia u a la cumissiun da recurs.

### **Art. 47 Recusaziun**

Commembers dad instanzas ecclesiasticas han da prender recusaziun sch'els sezs, lur conjugal u conjugala, il u la partenari(a) registra(da), ina persuna cun la quala els maina effectivamain ina communad da vita, u in da lur parents u parentads enfin il segund grad han in interess persunal e direct vi d'ina fatschenta che vegn tractada. Tar decrets na datti nagina recusaziun obligatorica.

#### **Art. 48 Obligaziun da discreziun**

Commembers dad instanzas e cumissiuns ecclesiasticas, reverendas, diacon(a)s social(a)s sco er ils ulteriurs collavurats ecclesiastics, er ils collavurats voluntars, suttastattan a l'obligaziun da discreziun.

Excepziuns sco er la dispensaziun da l'obligaziun da discreziun vegnan regaladas en la lescha.

#### **Art. 49 Liberaziun d'uffizi**

La lescha regla la suspensiun d'uffizi e la liberaziun d'uffizi da commembers dad instanzas ecclesiasticas.

#### **Art. 50 Dretg subsidiar**

Sche questa constituziun na cuntegna naginas disposiziuns spezialas e sche la baselgia chantunala e las plaivs na decreteschon nagina legislaziun executiva, valan analog las ordinaziuns dal dretg chantunal, dentant sco agen dretg da la Baselia evangelica reformada dal Chantun Grischun.

### **VIII. Disposiziuns finalas e transitoricas**

#### **Art. 51 Entrar en vigur**

Suenter l'approvaziun da questa constituziun tras il pievel grischun da confessiun evangelica entra ella en vigur ils \_\_\_\_\_. Ella remplazza la constituziun da la Baselia evangelica reformada dal chantun Grischun dals 26 da favrer 1978.

#### **Art. 52 Abrogaziun dal dretg vertent**

Ordinaziuns dal dretg vertent che cuntradin a questa constituziun, èn abolids.

**Art. 53 Adattaziun al dretg nov**

Per adattar lur organisaziun e per midar lur legislaziuns han la baselgia chantunala e las plaivs 5 onns temp, suenter che questa constituziun è messa en vigur.

